

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Кафедра екології та географії

Методичні рекомендації

щодо проходження навчальної туристично-краєзнавчої практики
та підготовки звіту для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 242 «Туризм та рекреація»

Житомир - 2025

УДК 338.48:378.22(072)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 21 від 31 жовтня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЛЮБИЦЕВА – доктор географічних наук, професор кафедри країнознавства та туризму, завідувач кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Вікторія ЯВОРСЬКА – доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму, декан геолого-географічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Світлана ПАВЛЮВА – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи Житомирського державного університету імені Івана Франка.

М 54 Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики туристично-краєзнавчої та підготовки звіту для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 Туризм та рекреація / Укладачі: А. В. Шестакова, І. К. Нестерчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2025. 21с.

Розглянуто на засіданні кафедри екології та географії протокол №__ від __ жовтня 2025 р.

Рекомендовано науково-методичною радою природничого факультету, протокол №__ від __ жовтня 2025 р.

Рекомендовано науково-методичною радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол №__ від __ жовтня 2025 р.

Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики туристично-краєзнавчої підготовлені для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 242 Туризм та рекреація. Розкрито організаційні питання навчальної практики туристично-краєзнавчої на підприємствах туристичного бізнесу та закладах розміщення, вимоги до етапів проходження практики, підготовки звітних матеріалів, критеріїв оцінювання тощо.

Методичні рекомендації підготовлені на допомогу здобувачам вищої освіти, а також викладачам, які є керівниками і організаторами практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

УДК338.48:378.22(072

© Житомирський державний університет ім. І. Франка

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Загальні положення.....	5
1.1. Мета та завдання практики.....	5
1.2. Компетентності та результати навчання.....	6
2. Програма навчальної практики.....	8
2.1. Основні пункти програми практики.....	8
2.2. Самостійна робота.....	12
2.3. Вимоги до виконання практичних завдань практики.....	13
3. Методичні рекомендації до підготовки звіту.....	14
4. Форми та методи контролю.....	16
Рекомендована література.....	17
Додатки.....	20

ПЕРЕДМОВА

Навчальна практика туристично-краєзнавча є невід'ємною складовою підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 242 Туризм та рекреація. Вона спрямована на формування професійних компетентностей у сфері туризму, розвиток навичок краєзнавчої роботи, організації та проведення туристичних заходів, а також на поглиблення знань про культурну, природну та історичну спадщину регіонів України. Така практика поєднує теоретичне навчання з практичним досвідом і забезпечує міждисциплінарний підхід до підготовки фахівців.

Програма навчальної практики туристично-краєзнавчої складена відповідно до Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка. Вона сприяє формуванню фахових компетентностей, практичних навичок, розширенню знань про туристичні ресурси регіону й країни в цілому, а також розвитку професійних умінь у сфері організації подорожей, екскурсій, рекреаційної діяльності.

Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики туристично-краєзнавчої підготовлені для студентів I курсу, які здобувають ступінь бакалавра за спеціальністю 242 Туризм та рекреація, в них розкрито вимоги до процесу проходження практики, підготовки звітних матеріалів, критеріїв оцінювання.

Навчальна практика туристично-краєзнавча проводиться впродовж 2 тижнів на I курсі навчання (2 семестр) згідно навчальних планів за спеціальністю 242 Туризм та рекреація.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета та завдання практики

Мета навчальної практики туристично-краєзнавчої: вивчення туристично-ресурсного потенціалу України в регіональному аспекті, формування наукового світогляду, розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей у здобувачів вищої освіти, розвиток ініціативи та здатності застосовувати теоретичні знання в практичній роботі, а також поглибити й закріпити теоретичні знання студентів зі спеціальних дисциплін («Географія туризму та рекреації», «Туристичне краєзнавство», «Туристичне краєзнавство», «Безпека туризму», ознайомити здобувачів вищої освіти з туристичними DESTINATIONAMI в Житомирській області та за її межами, оволодіти практичними навичками та вміннями, що пов'язані із організацією і технологією надання послуг на туристичних підприємствах різних форм господарювання.

Практика проводиться у формі екскурсій на підприємства сфери туризму та рекреації, інституційних установ галузі, за якою навчається здобувач вищої освіти, або суміжної галузі, якщо це обґрунтовано.

Метою екскурсій є ознайомлення здобувачів із підприємствами сфери туризму та рекреації, з туристичними ресурсами регіону, об'єктами природно-заповідного фонду, історико-культурною спадщиною, а також набуття практичних навичок з організації та проведення екскурсій.

Результатом навчальної практики туристично-краєзнавчої є усвідомлення здобувачами вищої освіти значення туристично-рекреаційних ресурсів, набуття практичного досвіду з організації екскурсійної діяльності, розвиток краєзнавчих умінь, а також формування професійної мотивації та відповідального ставлення до обраної спеціальності.

Фокусом навчальної туристично-краєзнавчої практики є ознайомлення здобувачів освіти з туристичними ресурсами регіону, набуття практичних навичок екскурсійної та краєзнавчої діяльності та формування професійних компетентностей у сфері туризму.

Навчальна практика туристично-краєзнавча підпорядкована таким завданням:

- ✓ узагальнення і систематизація знань, положень і висновків, отриманих під час теоретичних курсів, наявних у навчально-методичній літературі, на основі яких можливо зробити висновок про найбільш перспективні для розвитку в регіоні форми і види туризму;
- ✓ ознайомлення здобувачів зі специфікою майбутньої спеціальності, закладення засад набуття досвіду майбутньої професійної діяльності;
- ✓ реалізація уявлень щодо туристично-ресурсного потенціалу, а також акцентування уваги здобувачів на питаннях використання природного та культурно-історичного туристичного потенціалу регіону під час проведення екскурсій та організації краєзнавчого пошуку;
- ✓ набуття навичок розробки регіональних туристичних маршрутів.

1.2. Компетентності та результати навчання

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності та ведення здорового способу життя.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

СК01. Знання та розуміння предметної області специфіки професійної діяльності.

СК03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК17. Відстежувати тенденції функціонування національного та світового ринків туристичних, готельних, ресторанних послуг, встановлювати взаємозв'язок між розвитком туризму та соціально-економічними процесами у країні та світі.

Програмні результати навчання

ПР 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР 04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР 05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР 09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР 23. Вміти організувати та створити умови для формування та розвитку ринку туристичних, готельних, ресторанних послуг соціально-культурного сервісу та туризму.

ПР 25. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Основні пункти програми практики

Теми практичних робіт:

Дні	Зміст діяльності	Кількість годин
1	Загальні збори групи. Пояснення мети, завдань практики, ознайомлення із індивідуальними завданнями з формами звітності та правилами їх оформлення. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з правилами техніки безпеки під час навчальної практики.	2
1	Робота з літературними джерелами загальнотуристичного, краєзнавчого, історичного, етнографічного, а також методичного характеру. Ознайомлення з картографічними джерелами, вивчення методики туристичних досліджень, визначення можливості застосування різних методів під час практики.	2
2-3	Ознайомлення з природними, рекреаційними ресурсами території з найбільшою пізнавальною цінністю та збір інформації про них. Оглядова екскурсія.	8
4-5	Ознайомлення з історико-архітектурними рекреаційними ресурсами території з найбільшою пізнавальною цінністю та збір інформації про них. Оглядова екскурсія.	8
6-7	Підбір найцікавіших музеїв, ознайомлення з подієвими туристично-рекреаційними ресурсами та пошук інформації про них. Оглядова екскурсія.	8
8-9	Знайомство з інфраструктурними ресурсами, які можуть бути використані в організації туристичної діяльності. Екскурсія на туристичні та готельні підприємства, ознайомлення з організацією роботи цих підприємств.	8
10	Підготовка та оформлення звітної документації з навчальної туристично-краєзнавчої практики. Оформлення щоденника. Презентація звіту з навчальної туристично-краєзнавчої практики.	4
Всього		40

Тиждень I

Відповідно до робочої програми навчальної практики туристично-краєзнавчої під час першого тижня здобувачам вищої освіти пояснюють мету, та завдання практики, ознайомлюють із індивідуальними завданнями та формами звітності та правилами їх оформлення. Доводять до відома здобувачів вищої освіти правила техніки безпеки під час навчальної практики туристично-краєзнавчої.

Проводиться робота здобувачами вищої освіти з літературними джерелами загальнотуристичного, краєзнавчого, історичного, етнографічного, а також методичного характеру. Відпрацьовуються методики роботи з картографічними джерелами, вивчається методика туристичних досліджень, вивчаються можливості застосування різних методів під час практики.

- Здобувачі вищої освіти здійснюють аналіз природних, рекреаційних ресурсів території з найбільшою пізнавальною цінністю та збирають інформації про них. Інформація подається у вигляді таблиці 1 Природні ресурси для туризму територіальної громади та таблиці 2 Рекреаційні ресурси для туризму територіальної громади.

Таблиця 1

Природні ресурси для туризму територіальної громади

Тип природного ресурсу	Опис	Вид туризму	Приклад місця
Озера і річки	Прісна вода, природна краса, риболовля	Водний, риболовний, активний	Озеро Корма, річка Тетерів, Уж
Кліматичні умови	Сонячна погода, м'який клімат, чисте повітря	Кліматолікування, оздоровчий	Правобережне Полісся
...			

Таблиця 2

Рекреаційні ресурси для туризму територіальної громади

Тип рекреаційного ресурсу	Назва або опис об'єкта	Населений пункт / локація	Стан ресурсу	Можливий вид туризму
Пейзажний	Панорамні краєвиди, природні оглядові точки	с. _____	Необлаштовані	Фототуризм, екскурсійний
Водний	Озеро (ставок), придатний для відпочинку	с. _____	Частково облаштований	Відпочинковий, риболовний
...				

- Проводиться оглядова екскурсія: Житомирський обласний краєзнавчий

музей; Музей історії ремесел «Ремісничий двір».

Матеріали оглядової екскурсії представляються у вигляді презентації.

- Здобувачі вищої освіти проводять аналіз історико-архітектурних ресурсів території з найбільшою пізнавальною цінністю та проводять збір інформації про них. Інформація подається у вигляді таблиці 3 Історико-архітектурні ресурси територіальної громади.

Таблиця 3

Історико-архітектурні ресурси територіальної громади

Назва об'єкта	Тип ресурсу	Дата період побудови	Місцезнаходження (село/місто)	Стан збереження	Туристичне значення / потенціал
Церква Святого Миколая	Релігійна архітектура	1825 рік	с. _____	Задовільний	Паломницький туризм, культурно-історичні тури
Млин (кам'яний / дерев'яний)	Господарська архітектура	Кінець XIX ст.	с. _____	Частково зруйнована	Історико-пізнавальні екскурсії, фототуризм
...					

- Нанести історичні об'єкти своєї місцевості на карту (Google Maps або паперову).
- Провести фотофіксацію історичних будівель та споруд громади

(Фотозвіт або фотоальбом).

- Проводиться оглядова екскурсія: Семінарійський костел Святого Йоана з Дуклі. (м. Житомир).

Тиждень II

- Здобувачі здійснюють підбір та опис найцікавіших музеїв у вигляді реферату або презентації з аналізом і пропозиціями за таким алгоритмом:

1. Збір інформації:

- Знайдіть у вашій громаді або найближчому районі музеї (краєзнавчі, історичні, етнографічні, художні тощо).
- Зберіть основну інформацію про кожен музей:
 - Назва музею.
 - Розташування.
 - Основна тематика експозиції.
 - Рік заснування.
 - Особливі експонати або виставки.

2. Аналіз стану музею:

- Оцініть стан музею: чи є умови для комфортного відвідування (експозиції, доступність, інформація для туристів).
- Визначте, які є проблеми (наприклад, нестача фінансування, поганий стан будівлі, відсутність реклами).

3. Туристичний потенціал:

- Які категорії туристів можуть бути зацікавлені в музеї? (школярі, науковці, сімейні відпочивальники тощо)
- Як можна покращити привабливість музею? (екскурсії, інтерактивні експозиції, майстер-класи, фестивалі)

4. Пропозиції:

- Запропонуйте 2–3 ідеї для розвитку музею або залучення більшої кількості відвідувачів.
- Складіть короткий план дій для реалізації цих ідей.

➤ Проводять аналіз подієвих туристично-рекреаційних ресурсів. Здобувачі вищої освіти заповнюють таблицю 4 Подієві ресурси територіальної громади.

Таблиця 4

Подієві ресурси для туризму територіальної громади

Назва заходу	Тип події	Дата проведення	Місце проведення	Опис / особливості	Туристичний потенціал
День громади	Святкове дійство	15 червня	Центральна площа села	Концерти, ярмарок, спортивні змагання	Середній, залучає місцевих жителів та гостей
Спортивні змагання з футболу	Спортивна подія	щорічно, липень	Спортивний майданчик	Турнір серед команд громади	Низький, більше для місцевих мешканців
...					

➤ Проводиться оглядова екскурсія: Садиба зеленого туризму «Поліська хата», відділ культури та туризму Тетерівської територіальної громади.

➤ Здобувачі вищої освіти проводять аналіз інфраструктурних ресурсів, які можуть бути використані в організації туристичної діяльності. Виконується завдання у вигляді таблиці 5. Інфраструктурні ресурси в туризмі.

Таблиця 5

Інфраструктурні ресурси в туризмі

Тип ресурсу	Приклади	Опис / Функції	Вплив на туризм
Транспортна інфраструктура	Автобусні маршрути,	Забезпечує доступність до	Полегшує прибуття та

	залізничні вокзали, аеропорти	туристичних об'єктів	пересування туристів
Готелі та засоби розміщення	Готелі, садиби зеленого туризму, кемпінги	Місця для ночівлі туристів	Збільшує тривалість перебування
...			

- Проводиться екскурсія на туристичні та готельні підприємства, ознайомлення з організацією роботи цих підприємств: готель Optima Collection, туристичний оператор SAVI-travel (м. Житомир).

2.2. Самостійна робота

№	Зміст завдання / Тема	Вид роботи	Очікуваний результат	К-сть годин
1	Збір інформації про природні ресурси громади	Пошуково- дослідницька	Опис 3–5 природних об'єктів, фотофіксація	10 год.
2	Дослідження історико- культурних об'єктів	Польове обстеження, фотографування	Паспорт історико- архітектурного об'єкта	10 год.
3	Складання туристичного маршруту	Картографічна, аналітична робота	Маршрутна карта + опис ключових точок	8 год.
4	Вивчення місцевих легенд, переказів, традицій	Інтерв'ювання місцевих жителів	Запис (або відео) 2–3 місцевих історій	6 год.
5	Аналіз туристичної інфраструктури громади	Спостереження, опис	Таблиця або карта об'єктів інфраструктури	6 год.
6	Вивчення подієвих ресурсів (фестивалі, свята)	Пошукова робота, відвідування подій	Короткий огляд 2–3 заходів громади	6 год.
7	Виготовлення фотозвіту про туристичні локації	Фото- і відеозйомка	Презентація або слайд-шоу	8 год.
8	Розробка онлайн- продукту (Google- карта, сайт, блог)	ІТ-робота	Прототип онлайн- путівника громади	10 год.
9	Самоаналіз та підсумкова рефлексія	Написання звіту, презентація	Підсумковий звіт + коротка презентація результатів практики	8 год.

Всього	90 год.
---------------	----------------

2.3. Вимоги до виконання практичних завдань практики

1. Самостійність виконання завдань, дотримання встановленого обсягу, структури та термінів.
2. Точність та повнота зібраної інформації про туристичні ресурси, об'єкти природної та культурної спадщини.
3. Дотримання методики краєзнавчих досліджень та правил організації екскурсійної діяльності.
4. Якісне оформлення звітної документації: маршрутних листів, характеристик об'єктів, описів маршрутів, фото- та відеофіксації.
5. Уміння працювати в команді, брати участь у колективних формах роботи (екскурсії, польові виходи, практичні заняття на місцевості).
6. Дотримання правил техніки безпеки під час проведення виїзних занять та польових досліджень.
7. Прояв ініціативності, творчого підходу та професійної відповідальності при виконанні завдань практики.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ

Вимоги до підготовки звіту з навчальної практики туристично-краєзнавчої:

1. Звіт повинен бути складений на підставі ретельного вивчення та узагальнення фактичної інформації, отриманої в ході проходження практики. Не допускається інтерпретація фактичних даних чи їхнє ігнорування при розрахунках.

2. Звіт з практики повинен відповідати програмі практики. Зразок титульної сторінки звіту подано в Додатку А, а зміст звіту з практики наведений у Додатку Б.

3. Звіт оформлюється протягом періоду проходження практики. Звіт виконується на папері формату А4 (210×297 мм). Поля: ліворуч – 30 мм, праворуч – 1,5 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. При написанні звіту використовується 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman, кегль - 14 пт. Текст пишеться на одній стороні аркуша.

4. До тексту звіту додаються відповідні додатки (фотографії, посадові обов'язки, штатний розклад, графіки, таблиці, бланки документів тощо). Додатки оформлюються як продовження звіту на наступних сторінках.

5. Відповідно до програми практики у звіті необхідно розкрити наступні питання на підприємствах туристичних або сфери гостинності.

6. Студент повинен здати звіт у передостанній день закінчення проходження практики.

7. Обсяг звіту повинен складати 25-30 друкованих листів. Додатки до звіту не входять в цей обсяг, вони підшиваються до звіту після закінчення викладу останнього питання. Звіт оформлюється відповідно до правил оформлення такого виду робіт і обов'язково зшивається. Здобувач, який не виконав вимог до складання звіту або не подав його, чи не виконав програму практики, до захисту не допускається.

Документом, що свідчить про проходження навчальної практики здобувачем є щоденник, який повинен бути оформлений належним чином і мати наступну орієнтовну структуру.

Вступ. Тут описується мета та завдання практики в цілому, місце та термін її проведення.

Основна частина, де описується місце проведення практики, та поетапно на кожен день розписано проходження самої практики, результати досліджень і спостережень.

Висновки, де здобувачі вказують те, чому навчились під час практики, а також роблять свої пропозиції щодо покращення організації навчальної практики.

Щоденник повинен мати титульну сторінку, на якій зазначається назва установи, де виконувалась практика, факультет та назва кафедри. В центрі пишеться назва навчальної практики. В правому нижньому кутку записується прізвище та ім'я здобувача, який вів щоденник, із зазначенням номеру академічної групи, а ще нижче прізвище та ініціали керівника(ів) практики, його (їх) науковий ступінь і звання. Внизу по центру ставиться назва міста та рік проходження практики.

До щоденника додаються звіт у довільній формі (Додаток А та Б) (фотозвіти, презентаційні матеріали, відеозвіти та ін.), як свідчення безпосередньої участі в навчальній практиці; фотографії об'єктів місцевості, де відбувалися практичні заняття, на окремих етапах проходження практики; схеми та карти, що не увійшли до тексту щоденника, але можуть підкріпити його матеріал. Тому бажаним є постійне фотографування процесу практичних занять для створення фотозвіту, який виставляється для показу на факультеті. Фотозвіт є одним із елементів результуючої частини практичних робіт.

4. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумки навчальної практики туристично-краєзнавчої підводяться керівником практики.

Звіт про практику захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) після проходження практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план здобувача.

Оцінка здобувача з навчальної практики туристично-краєзнавчої визначається за 100-бальною шкалою і складається з середньої оцінки виконаних всіх лабораторних/ практичних робіт і оцінки за захист результатів практики.

Розподіл балів підсумкової оцінки результатів практики

№	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Розподіл підсумкової оцінки, %.
1.	Виконання завдань практики	50
2.	Виконання індивідуальних завдань	
3.	Оформлення звітної документації	
4.	Своєчасність подачі звітної документації	
5.	Захист практики	50
	Всього:	100

Шкала оцінювання результатів навчальних практик

здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою	100-бальна шкала оцінювання	Оцінка ЄКТС
<i>Зараховано</i>	90 – 100	A
	82 – 89	B
	74 – 81	C
	64 – 73	D
	60 – 63	E
<i>Незараховано</i>	35 – 59	FX

	0 – 34	F
--	--------	---

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 178 с.
2. Географія туризму: Екологічний туризм / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, А. С. Осіпчук. Київ: Вид-во «SBA Print», 2021. 252с.
3. Географія туризму: релігійний туризм та паломництво : підручник / Укладачі: В. В. Тарасова, І. М. Ковалевська, О. Л. Соколовський, І. К. Нестерчук. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2025. 198 с.
4. Економічний аналіз туристичних підприємств : підручник / В. В. Тарасова, О. В. Скидан, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 371 с.
5. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства : навч. посіб. Маріуполь : ГВУЗ «ПДТУ», 2018. 154 с.
6. Нестерчук І. К. Гастрономічний туризм Правобережного Полісся України: теорія, методологія і практика досліджень: моногр: І. К. Нестерчук, Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 552 с.
7. Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету ім. І. Франка, затверджене Вченою радою ім. І. Франка протокол №16 https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf від 24.12.2020 р.
8. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / І. К. Нестерчук, А. С. Осіпчук, Т. М. Чернишова та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 150 с.
9. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / І. К. Нестерчук, Л. І. Махорін, С. В. Тищенко, Т. М. Чернишова. Житомир : Рута, 2019. 188 с.
10. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства : практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 80 с.

Додаткова:

11. Влащенко Н. М. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі : навч. посібн. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 373 с.
12. Курортологія : підручник / В. В. Тарасова, О. В. Скидан, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська. Житомир : О. О. Євенок, 2019. 252 с.
13. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник / Т. М. Чернишова, І. К. Нестерчук, Б. Л. Шевчук та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 130 с.
14. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Мартичук І. В. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туризмі: підручник.

Житомир, 2017. 234 с.

15. Нестерчук І. К. Оцінка та основні етапи формування туристично-рекреаційного та гастрономічного потенціалів регіону в контексті розвитку гастрономічного туризму. *Географія та туризм*. 2019. Вип. 52. С. 33–44.

16. Нестерчук І. К. Гастрономічні події як драйвер розвитку малих міст. *Наукові записки Тернопільського нац. педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Сер.: Географія. 2019. № 2, вип. 47. С. 90–98.

17. Elaboration of an optimal model for the development of gastronomic tourism in the right-bank Polissia of Ukraine. / I. Nesterchuk, A. Osipchuk, E. Bondarenko et al. *GeoJournal of Tourism and Geosites*. 2021, vol. 38. (4) P. 1100–112 0. DOI: 10.30892/gtg.38403-7xx. (Scopus, Q2)

18. Nesterchuk, I., Komarnitskyi I., Samoday V., Chunikhina T., Chernyshova T., Tyshchenko S. Business Planning and Marketing of Gastronomic Projects in the Hotel and Restaurant Industry. *Economic Affairs*, 2022. vol. 67, No. 03, pp. 307-316, June 2022. DOI: 10.46852/0424-2513.3.2022.23. (Scopus Q2)

19. Nesterchuk, I., Balabanyts, A., Pivnova, L., Matsuka, V., Skarha, O., Kondratenko, I. Tools and Development Drivers for the Gastronomic Tourism: *Economic Affairs*, 2021. vol. 67, No. 04, pp, 579-587. September 2022, DOI: 10.46852/0424-2513.4.2022.24. (Scopus Q2)

20. Нестерчук І. К. Оцінка та основні етапи формування туристично-рекреаційного та гастрономічного потенціалів регіону в контексті розвитку гастрономічного туризму. *Географія та туризм*. 2019. Вип. 52. С. 33–44.

21. Нестерчук І. К. Гастрономічні події як драйвер розвитку малих міст. *Наукові записки Тернопільського нац. педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Сер.: Географія. 2019. № 2, вип. 47. С. 90–98.

22. Nesterchuk I. K. The concept of territorial gastro-tourism systems. *Ukrainian Journal of Natural Sciences*. No 7. Publishing House “Helvetica”. 2024. P. 63-74.

23. Нестерчук І. К., Іванов Є. А. Концепція гастрономічного ландшафту в сучасній географії. *Географія та туризм*. 2025. Вип. 79. С. 3–10.

Інформаційні ресурси:

24. Сайт Міжнародної екотуристичної організації. URL: www.ecotourism.org. (дата звернення: 14.09.2025).

25. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 02.09.2025).

26. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні). URL: www.ruraltourism.com.ua. (дата звернення: 23.09.2025).

27. Музейний простір України. URL: www.ukrmuseum.org.ua. (дата звернення: 20.09.2025).

28. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua. (дата звернення: 11.09.2025).

29. Органічний туризм, рециклінг, збереження і примноження культурної спадщини – креативні проєкти Синевирської громади. URL: <https://zakarpat-rada.gov.ua/orhanichnyy-turyzm-retsylinh-zberezhennia-i->

prymnozhennia-kulturnoi-spadshchyny-kreatyvni-proiekt-y-synevyrskoi-hromady/ (дата звернення: 23.09.2025).

30. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 20.09.2025).

31. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД. URL: <http://www.unctad.org>. (дата звернення: 20.09.2025).

32. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України. URL: www.mincult.gov.ua. (дата звернення: 23.09.2025).

33. Офіційний статистичний сайт Євросоюзу. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>. (дата звернення: 19.09.2025).

34. Перга Т.Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-protyukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.html> (дата звернення: 14.09.2025).

35. Планета Земля. URL: <http://www.myplanet-earth.com> (дата звернення: 20.09.2025).

36. Про туризм: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.09.2025).

37. Проект «Ковчег» для збереження української культури запускають з допомогою чеського енергетичного бізнесу MND і Фонду родини Карела Комарека. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/proyekt-kovcheg-zberezhennya-kulturnoji-spadshchini-ukrajini-pid-chas-viyni-50446710.html> (дата звернення: 20.09.2025).

38. Сайт Всесвітньої туристичної організації ООН. URL: www.unwto.org. (дата звернення: 14.09.2025).

39. Сайт Міністерства культури України. URL: www.mincult.gov.ua. (дата звернення: 14.09.2025).

40. Сайт туристичної бібліотеки. URL: <http://tourlib.net>. (дата звернення: 14.09.2025).

41. Сайт Українського гідрометцентра. URL: www.meteo.com.ua. (дата звернення: 14.09.2025).

42. Як громада впливає на збереження культурної спадщини та розвиток сіл і міст. URL: <https://nakypilo.ua/teksty/kultura/hromada-ta-zberezhennia-kulturnoi-spadshchyny/> (дата звернення: 23.09.2025).

ДОДАТКИ**ДОДАТОК А**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра екології та географії

ЗВІТ

з проходження навчальної практики туристично-красознавчої здобувачами вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня спеціальності 242 Туризм та рекреація галузі знань 24 Сфера послуг
здобувача (чки) ____ курсу ____ групи _____

П.І.Б.

Об'єкт практики _____

за період з « ____ » _____ 20 ____ р. по « ____ » _____ 20 ____ р.

Керівник практики від кафедри,

Звіт здано на кафедру _____

(дата)

Загальна оцінка за практику:

Університетська шкала _____

Кількість балів: _____ ECTS _____

Голова комісії _____

Житомир – 2025 р.

ДОДАТОК Б

ЗМІСТ

Вступ	
Розділ 1. Основи організації закладів сфери туризму та рекреації.....	
1.1. Сутність туристичного бізнесу в економічній системі країни	
1.2. Аналіз видів та форм надання туристичних послуг харчування та розміщення	
1.3. Структура туристичного підприємства та або установи.....	
Розділ 2. Характеристика закладу (НАЗВА) туристичного підприємства та його організаційна структура.....	
2.1. Нормативно-правове регулювання діяльності	
2.2. Туристичні послуги та продукти підприємства.....	
2.3. Характеристика розроблених турів та екскурсійних програм	
2.4. Аналіз та характеристика рекламної туристичної продукції.....	
Висновки	
Список використаних літературних джерел	
Додатки.....	